

Piotr Kowolik

"Dylematy współczesnego
wychowania i kształcenia", Antoni
Augustyn, Anatol Bodanko, Norbert
Niestolik, Łódź 2011 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 2 (50), 217-220

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Piotr KOWOLIK

Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hlonda
w Mysłowicach

Recenzja książki: Antoni Augustyn, Anatol Bodanko, Norbert Niestolik (red.), Dylematy współczesnego wychowania i kształcenia, Łódź 2011, Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej, ss. 416.

Trwa dyskusja o przyszłości polskiej edukacji, reformie oświaty, jakości pracy nauczyciela na każdym szczeblu procesu edukacyjnego. Wielu autorów w swoich publikacjach opisuje problemy edukacji wobec różnych zagrożeń i wyzwań współczesnej cywilizacji.

Kluczowym problemem współczesnej edukacji są wartości, które wyznaczają system norm naszych poczynań. System wartości jest źródłem inspiracji, które zmuszają do dokonywania wyborów i podejmowania decyzji. Pragnę nadmienić, że tytuły czterech kolejnych części książki, są moim zdaniem poprawne i stanowią komplementarną, a także spójną całość.

Po zapoznaniu się z treścią wszystkich artykułów, wchodzących w skład poszczególnych części, jak i też na podstawie analizy ich ogólnej i merytorycznej wartości, jednoznacznie stwierdzam, że przedstawione teksty – wszystkie odpowiadają ogólnym normom i walorom uwzględnianym z naukowej pozycji i mieszczą się w rygorach edytorskich obyczajów.

Część pierwsza – *Wychowanie, kształcenie, edukacja – dzieci, młodzieży i dorosłych* (s. 7–132), stanowi liczną grupę tematyczną. Oto nazwiska i tytuły opracowań:

- Makary K. Stasiak – *Koncepcja doskonalenia nauczycieli w ramach Europejskich i Krajowych Ram Kwalifikacji*;
- Leszek Kuras – *Kształcenie nastawione na podmiotowość uczącego się*;
- Danuta Dyrek – *Rola nauczyciela w wychowaniu*;
- Maria Huchrak – *Wspomaganie dziecka w rozwoju jako zadanie współczesnej edukacji*;
- Magdalena Malik – *Nauczyciel – uczeń – rodzic w procesie kształcenia*;
- Waldemar Basak – *Alkoholizm jako zagrożenie społeczne na przykładzie środowiska studentów stacjonarnych*;
- Jacek Cheda – *Prawne aspekty edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży*;
- Gerard Kuźnik – *Kształtowanie postaw twórczych wśród dzieci i młodzieży*;
- Bartosz Olma – *Opieka pedagogiczno-psychologiczna dla uczniów po nowelizacji*;

- Patryk Kujan – *Opieka nad dzieckiem opuszczonym – kierunki przeobrażeń*;
- Maciej Górkiewicz, Izabela Chmiel – *Powinności współczesnego kształcenia dzieci i młodzieży w świetle efektów rehabilitacji zdrowotnej rekonwalescentów po przebyciu ciężkiej choroby*;
- Andrzej Lis – *Rozwój szkolnictwa na Śląsku Cieszyńskim do przełomu XIX i XX wieku*;

Jestem przekonany, że recenzowane artykuły tworzą określoną całość.

Analizując całość recenzowanych materiałów tej części, stwierdzam, że są one istotnym źródłem z wielu względów. Są doskonałą okazją do kreowania różnorodnych refleksji konfrontowanych z wcześniejszą oraz współczesną pedagogiczną, i nie tylko, literaturą, na ogół starannie i trafnie dobraną.

Część druga – *Globalna przestrzeń medialna* (s. 133–209) – rozpoczyna się prezentacją istoty problemów wychowania i kształcenia w nowym pojęciu cyberprzestrzeni, analizy tego pojęcia oraz przestrzeni medialnej. Ponadto prezentowane są metody projektów, dylematy rodziny w obliczu nowych technologii, nowa przestrzeń aktywności o problemy tzw. medium poznawczego. Oto tytuły artykułów:

- Józef Bednarek – *Cyberprzestrzeń a problemy wychowawcze i kształcenia uczniów*;
- Anatol Bodanko – *Analiza pojęcia cyberprzestrzeń*;
- Patrycja Miśko – *Wpływ globalnej przestrzeni medialnej na rozwój dzieci i młodzieży*;
- Ewelina Strawa – *Metoda projektu jako narzędzie służące kształtowaniu kompetencji komunikacyjnych uczniów*;
- Anna Andrzejewska – *Komputer i Internet przestrzenią aktywności dzieci i młodzieży*;
- Alina M. Bosak – *Internet jako medium poznawcze dla młodzieży*;
- Krystyna Celarek – *Rola administracji publicznej w procesie edukacji informacyjnej i informatyzacyjnej współczesnego społeczeństwa*;
- Emilia Augustyn – *Wpływ telewizji na młodzież niepełnoletnią w świetle przeprowadzonych badań empirycznych*.

Z naukowego punktu widzenia, na szczególne podkreślenie zasługują poruszone w treściach artykułów wątki definicyjne i metodologiczne. Całą treść tej części oceniam pozytywnie.

Część trzecia – *Dylematy współczesnej edukacji* (s. 211–364), zawiera największą liczbę tekstów. Autorzy podnoszą między innymi problemy: etyki i norm moralnych w zawodzie nauczyciela, aktywizacji we współczesnej szkole, szans edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, kształtowania postaw altruistycznych oraz ciekawe treści oparte na teatrologii rosyjskiej i problemy twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych. Autorami tekstów są:

- Paweł Czarnecki – *Etyka i normy moralne w zawodzie nauczyciela*;
- Marek Wasilewski – *Dylematy kształcenia aktywizującego we współczesnej szkole*;

- Agnieszka Jędrzejowska – *Edukacja włączająca szansą dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną na przykładzie doświadczeń w pracy z dziećmi z zespołem Downa*;
- Wiesław Szot – *Pedagogiczny aspekt wychowania resocjalizującego wobec dzieci i młodzieży z zaburzeniami przystosowania społecznego*;
- Danuta Ulewicz-Adamczyk – *Kształtowanie postaw altruistycznych wśród młodzieży*;
- Magdalena Zaorska – *Od ekologii przez estetykę, przez etykę ku... edukacji w przestrzeni teatru (z historii rosyjskiego i radzieckiego teatru i z doświadczenia szkoły Stanisławskiego)*;
- Barbara Grzyb – *Dzieła artystyczne osób niepełnosprawnych – twórczość czy sztuka?*;
- Magdalena Zaorska – *Człowiek w szkole teatralnej – dylematy kształcenia (z doświadczenia rosyjskiej myśli teatrologicznej)*;
- Maria Kopsztein – *Rola Kościoła w wychowaniu moralno-religijnym i społecznym dzieci ubogich (na przykładzie ochronki przy parafii pw. WNMP w Radlinie-Biertułtowach)*;
- Norbert Niestalik – *Wycieczka szkolna – aktywny uczeń i nauczyciel*;
- Paulina Wierzbka – *To buy Or die generation – zjawisko komercjalizacji tożsamości współczesnej młodzieży*;
- Bernadetta Olender – *Czynniki składające się na autorytet nauczyciela akademickiego w opinii studentów Uniwersytetu Warmińskiego-Mazurskiego w Olsztynie*;
- Daria Gwiżdż – *O potrzebie kształtowania emocjonalnego dziecka (z wykorzystaniem metody bajkoterapii)*;
- Aldona Urbanek – *Kształcenie zawodowe w warunkach gospodarki rynkowej w Polsce*;
- Danuta Szeligiewicz-Urban – *Relacje wychowawcze nauczyciela z uczniem i rodzicami a współczesny model edukacji osób niepełnosprawnych*.

Są to opracowania naukowe o szerokim powiązaniu ze starannie dobraną literaturą prezentowanych zagadnień. Pozytywnie oceniam i akceptuję treść artykułów całej trzeciej części pracy zbiorowej.

Część czwarta – *Orientacja, poradnictwo i doradztwo zawodowe w życiu człowieka jako wymóg współczesnego czasu* (s. 365–416) – zawiera teksty teoretyczne, jak i opracowania zrealizowane na podstawie przeprowadzonych badań empirycznych. Nazwiska i tytuły artykułów:

- Antoni Augustyn – *Zawód jako jedna z kategorii pedagogiki i socjologii pracy*;
- Dorota Piechaczek, Marek Wasielewski – *Projekt „Alternatywa dla młodzieży” – przykładem udanej inwestycji edukacyjnej*;
- Marcin Jeziorny – *Planowanie kariery zawodowej*;
- Jiří Pavli – *Problemy edukacji ustawicznej*;
- Agnieszka Gorgól – *Edukacja ustawiczna – dawniej i współcześnie. Istota uczenia się przez całe życie*;

- Ryszard Marszewski – *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w regionie jeleniogórsko-legnickim na tle sytuacji w województwie dolnośląskim w latach 2006–2009.*

Treści w prezentowanych pracach nie wyczerpują wszystkich dylematów procesów wychowania i kształcenia, a ich ocena należy do Czytelników. Jestem przekonany o odpowiedniej naukowej wartości, merytorycznej i aktualnie ważnej dla teoretyków, nauczycieli i działaczy oświaty. Praca zawiera dobrze sformułowaną stronę definicyjną, ważne informacje o edukacji, dobrą prezentację literaturową oraz istotne wątki polemiczne. Mam nadzieję, że recenzowana publikacja będzie stanowić nie tylko kolejną pozycję pedagogiczną, dzięki której można zgłębiać podejmowaną problematykę. Publikacja jest oryginalną diagnozą stanu edukacji „naszych czasów” z perspektywy Autorów pracujących w różnych ośrodkach naukowych w Polsce i poza jej granicami. Teksty prezentowane stanowią punkt wyjścia do podjęcia dalszych rozważań mających na celu naukową refleksję nad kondycją współczesnej edukacji i urzeczywistnienia społeczeństwa wiedzy.